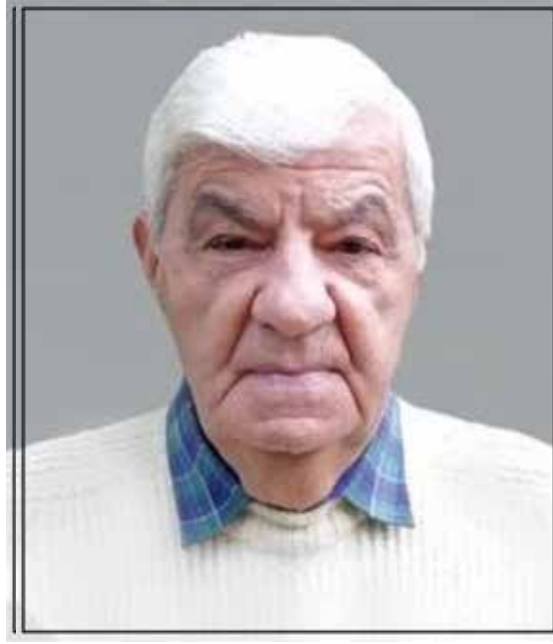
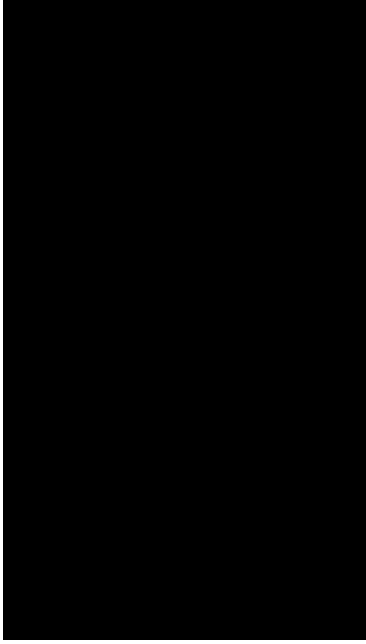

MTA- JEOLojİ VE TÜRKİYE SEVDALISI OLARAK “TANDOĞAN ENGİN”İN ARDINDAN

Arazide iken aldım haberini Tandoğan abinin. Kızı suzan hüzünlü birazda umutsuz bir sesle “ İsmet abi babam kalp krizi geçirdi hastanedeyiz” demişti. Telefon kapanınca onunla ilk tanışmamızdan bugüne kadar geçen 35 yılda biriktirdiğim anılara gözöümüm önünde uzadı gitti.

1990da ilk kez birleşmiş milletler projesinde onunla çalışma fırsatı yakalamıştım. Proje süresince arazide yada ofis çalışmalarında son derece disiplinli bilimsellikten ödün vermeyen her anında jeoloji düşünen biriydi. Ciddi yüz ifadesi birazda meslekte yeni olan biz jeologlar için çekinmemizi sağladı. Tandoğan bey yanımıza a geldiğinde hepimiz kendimize çeki düzen verme ihtiyacı hissederdik. Birazda “acaba kime soru soracak?” diye düşünür ya yanut veremezsek diye tedirginde olurduk. Tandoan abinin projede çalışan biz genç jeologlara karşı olan ilgisi, jeolojiye olan ilgimizle orantılıydı .

Hele arazide bir yer tarifi yapacaksak, harita üzerinde tam lokasyonu nokta olarak göstermelisiniz. Tandoğan beyin “ bir dakika şu an neredeyiz? sorusuna elini haritaya uzatıpta “şuralardayız burardayız” gibi muğlak ifade kullanırsanız hemen müdahale eder “ Bi dakika bir dakika tam olarak nerdeyiz ? diyen sert yüz ifadesi ile karşılıştık.

Elbette Tandoğan abinin mesleki alandaki disiplini ile tanımadık. Onun vicdani , insani kimliği, kişiliği beyefendi tavrı , tevazusu, bilim insanı özelliğini de tanıdık öğrendik zaman içinde. Bu bağlamda Tandoğan bey zaman içinde ben ve benim gibi o dönemin genç maden jeologlarına rol model deolmuştur.

Tandoğan abi Jeoloji tutkunu, MTA aşığı, Memleket sevdalısı bir meslektaşımızdı. Bilgi birikimlerini,

deneyimlerini aktarmaktan çekinmez mutluluk duyardı . Meslağımızın üst organizasyonu TMMOB Jeoloji mühendisleri odasının mesleki hak ve yetki sorumlulukları ile ilgili yasal düzenlemeler çalışmalarında da büyük katkılar vermiştir.

Bugün “**Maden Jeoloji Haritaları**” kavramı varsa Tandoğan Engin’in inanılmaz emekleri ile oluşmuştur . Camiamızda maden jeolojisi kavramını ilk kullanan ve bunu meslek camiasına ve yasal mevzuata yerleştirme çabası gösteren meslektaşımızdır Tandoğan bey. .

Türkiye krom yataklarında büyük bir uzmandı. Memleketi Elazığda Guleman ofiyolitleri ile Guleman kromlarında yaptığı çalışmalar raporla ile büyük emekleri olmuştur. Guleman civarında çalışan jeologların en önemli başvuru kaynağıdır Tandoğan beyin makaleleri raporları .

Sadece krom değil metalik madenlere de büyük katkıları olmuştur .1990 yılında MTA oluşturulan “Epitermal altın “ projesinde proje başkanı olarak benimde içinde olduğum ekibin deneyim kazanmasında büyük katkıları vardır.

Ve tabiki en büyük eseri ise 2000 yılında MTA tarafından basılan ve yayınlanan “**Türkiye Metalojeni Haritası**” dır. Yusuf Ziya Özkan , Fahrettin Şener ve Birsen Toprak ile birlikte hazırladığı bu harita bugün ülkemizde maden jeolojisi ile uğraşan jeologların başvuru kaynağıdır.

Sadece meslek camiamız için değil ülkemiz içinde büyük bir kayıptır Tandoğan ENGİN.

Sevenlerine ailesine ve camiamıza başsağlığı diliyorum . Anısına saygıyla...

BÜYÜK MADEN JEOLUGU Dr. TANDOĞAN ENGİN'İN ARDINDAN...

Türkiye madenciliğinin önemli simalarından Dr. Tandoğan Engin'i, 83 yaşında kaybettik. Maden jeologları camiası, büyük bir değerini yitirdi. Hastaneye kaldırıldığı son bir hafta boyunca sevenleri ve yakınları, ondan gelecek iyi haberleri beklerken, maalesef 16 Aralık 2024 günü vefat haberi geldi. 17 Aralık'ta, ailesi ve yakınlarının yanı sıra, yıllarca emek verdiği MTA ve DAMA Mühendislik A.Ş.'den çok sayıda meslektaşı ve sevenleri tarafından Karşıyaka'da sonsuzluğa uğurlandı. 45 yıl boyunca hizmet ettiği MTA Genel Müdürlüğü ve DAMA Madencilik A.Ş., cenazeye çelenk göndermişti. Ancak, Türk madenciliğine büyük hizmetler sunan, maden aramalarında yenilikler getiren ve sayısız maden jeologu yetiştiren bu büyük insan için bu ilginin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Bir MTA aşığı ve kurumuna eşsiz katkılar sağlayan bir mensup olarak, MTA'dan bir cenaze töreni ile uğurlanmayı fazlasıyla hak etmişti.

Öncelikle, bir öğrencisinin gözünden Dr. Tandoğan Engin'i tanıtmak istiyorum. Antalya'nın Kaş ilçesinde, öğretmen bir anne ve babanın dört çocuğundan ikincisi olarak dünyaya gelen Engin, genç yaşlarından itibaren ülkesine ve toplumuna hizmet etmeye adanmış bir yaşam sürdü. 1962 yılında İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'n-

den mezun olduktan sonra, 1964 yılına kadar Maden Tetkik ve Arama (MTA) Genel Müdürlüğü bünyesinde kömür arama projelerinde görev yaptı. Ardından, İngiltere Durham Üniversitesi'nde krom yatakları üzerine doktora çalışmalarına başladı. 1969 yılında doktorasını tamamlayarak yurda döndüğünde, MTA Maden Etüt ve Arama Dairesi'nde göreve başladı. Kısa bir süre sonra, dönemin Genel Müdürü Doç. Dr. Sadrettin Alban'ın desteğiyle MTA'da Krom-Nikel-Kobalt Servisi'ni kurdu ve ilk servis şefi olarak görev yaptı. Bu adım, Türkiye'de çağdaş krom aramacılığının başlangıcı kabul edilir.

Dr. Tandoğan Engin, ofiyolitik kayaların as birimlere ayrılarak yapısal haritalanması ve yapısal analiziyle krom arama yöntemini Türkiye'ye kazandırmıştır. Krom Servisi'ndeki çalışmaları kapsamında, başta Guleman (Elazığ), Fethiye-Köyceğiz-Tavas, Orhaneli-Harmancık, Aladağ (Adana) ve Kopdağ (Erzincan) bölgeleri olmak üzere, Türkiye'nin birçok bölgesinde arama projelerini başlatmış ve önemli rezervlerin bulunmasına katkı sağlamıştır.

2006 yılına kadar hizmet verdiği MTA Maden Etüt ve Arama Dairesi'nde saha jeoloğu, ekip lideri, bölüm şefi, başkan yardımcısı, başkan ve kıdemli arama jeoloğu olarak görev yaptı. MTA'daki çalışma hayatı boyunca, kurum

yönetimine danışmanlık ve rehberlik yapmaya da devam etti. Bilgeliği ve tecrübesiyle MTA'nın arama politikalarının belirlenmesinde ve yürütülmesinde etkili oldu. Bu süreçte, Türkiye'nin maden potansiyeline dair derinlemesine analizler yapan ve sayısız arama projesinin hazırlanmasında, değerlendirilmesinde ve uygulanmasında önemli rol oynayan bir bilim insanı olarak ön plana çıktı. Ayrıca, 2000 yılında yayımlanan 1/1.000.000 ölçekli Türkiye Metalojenik Haritası, Türkiye'nin Kuzeydoğu Karadeniz bölgesi ile Batı Gürcistan arasındaki bölgenin 1/500.000 ölçekli metalojenik haritası ve 2005 yılında yayımlanan Biga Yarımadası'nın Metalojenisi, KB Türkiye başlıklı MTA yayını gibi önemli çalışmalara ortak yazarlık yapmıştır.

MTA'dan emekli olduktan sonra, mesleki hayatına DAMA Mühendislik A.Ş.'de devam etmiş ve şirketin etik değerlerini koruyarak uluslararası standartlarda hizmet veren bir kuruluş haline gelmesine büyük katkı sağlamıştır.

Hayatı boyunca, dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek, bunları ülkemize kazandırmak için üstün bir gayret göstermiştir. 1972 Penros Konferansı'nda üzerinde uzlaşılan ofiyolit tanımını, Türkiye Jeoloji Kurumu Dergisi'nde yayımladığı bir makale ile Türkiye'de ilk kez duyuran kişi o olmuştur. ABD'li ünlü podiform kromit yatakları uzmanı Tom Thayer'i Türkiye'ye davet ederek, ülkemizdeki farklı krom yataklarına teknik geziler düzenlemiş ve onun bilgi birikiminden yararlanılmasını sağlamıştır.

Bu teknik gezilerden biri sırasında gördüklerim Tandoğan Engin'in görev anlayışını iyi yansıtan meslek hayatının ilk yıllarına ait anılarım arasındadır. O zamanlar 72 yaşında olan Thayer'i nefes aldırmadan mostradan mostraya koşturmuştu. Havanın kararmaya başladığı geç bir saatte önde Tandoğan Bey, arkasında ona yetişmeye çalışan Thayer, Guleman'daki Şabate Tepe'nin zirvesine yakın bir krom mostrasına çıkarken, Servis Şefimiz Dr Ünal Artan'ın "Tandoğan önemli değil ise adamı yormayalım" diye bir girişimi olduysa da bu onu vaz geçirmeye yetmedi. Bunun üzerine Thayer'in "Tandoğan esir sürücüsüne benziyorsun" dediğini hatırlıyorum.

1980'lerde tüm dünyada epitermal altın yataklarına ilginin artmasıyla birlikte, bu tür yataklara ilişkin bilgi ve arama teknolojilerinin Türkiye'ye kazandırılmasında öncü rol oynamıştır. O tarihlerde Maden Etüt ve Arama Dairesi'nde rahmetli Dr Ramis Özocak, Dr Tandoğan Engin'in de içinde bulunduğu bir ekip tarafından epitermal altın yataklarıyla ilgili yayınlar yakından takip ediliyor, tartışılıyor, değerlendiriliyordu. Bu çabalar, o tarihlerde Birleşmiş Milletler Teşkilatında Uzman olarak görev yapan Doç Dr. Sadrettin Alpan'ın bir yurtseverlik örneği olarak gördüğüm destekleriyle 1989-1991 arasında Birleşmiş Milletler destekli MTA projesinin hayata geçirilmesiyle ilk önemli meyvesini vermiştir. Dr. Engin bu projenin Koordinatörlüğünü üstlenmiştir. Bu projede

MTA'da birçok jeologun epitermal altın aramaları konusunda uzmanlaşmasını sağlamış ve MTA Laboratuvarlarına tespit sınırını ppm düzeylerinden ppb seviyelerine düşüren çağdaş analiz cihazlarının kazandırılmasına katkı sunmuştur. Türkiye'de çağdaş krom ve epitermal altın yataklarının aramalarını başlatmanın ötesinde, bu alanlarda meslektaşlarını eğiterek büyük bir miras bırakmıştır. Bugün, ülkemizde bu konularda uzmanlaşmış çok sayıda jeoloji mühendisi, onun eğitiminden geçmiştir. Kendim de meslekte çıraklık dönemimden itibaren Dr. Engin'in bilgilerinden ve tecrübelerinden istifade etme fırsatı bulmuş öğrencilerinden biriyim. Üzerimde çok büyük bir emeği vardı.

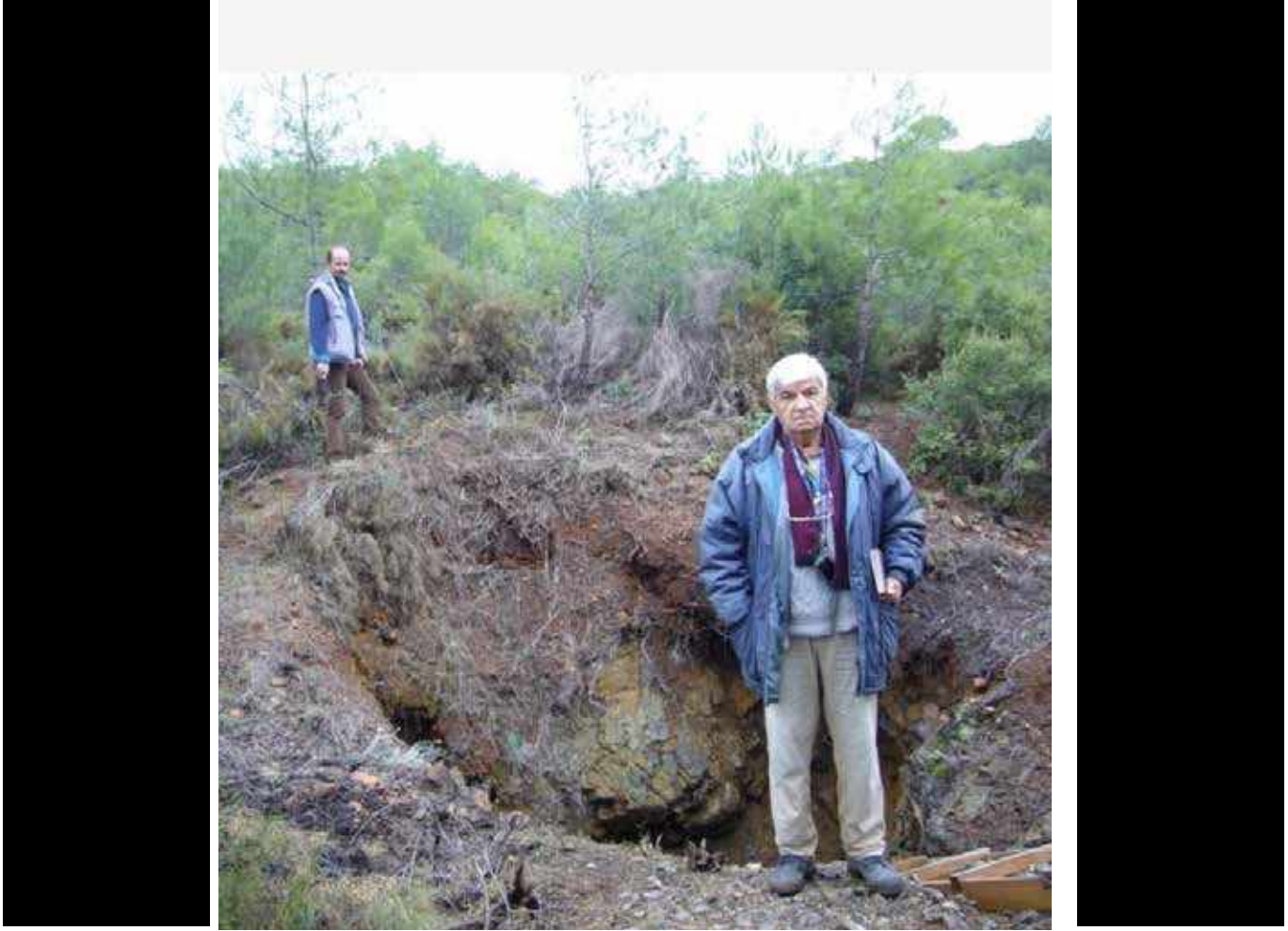
Birkaç cümleyle insani yönüne değinmem gerekirse, Dr. Tandoğan Engin, alçakgönüllü, doğruluktan şaşmayan, sade yaşayışlı ve sağlam karakterli bir insandı. Para pulda gözü olmayan, bilinmek, öne çıkmak ve meşhur olmak gibi bir gayeyle hareket etmezdi. Genç bir jeolog iken Cento'ya büyükelçi statüsünde maden uzmanı olarak atanma teklifini, "Devlet beni maden arama konusunda hizmet etmek için okuttu. En büyük katkısı bu alanda yapabilirim," diyerek reddetmesi, onun bu özelliğini açıkça ortaya koymaktadır.

Dr. Engin, aynı zamanda mükemmeliyetçi ve Kantçı bir görev ahlakına sahipti. Yapılan bir işte hiçbir kusuru kabul etmez, hata ya da eksiklik konusunda sıfır tolerans gösterirdi. Her koşulda görevini eksiksiz bir şekilde yerine getirmeyi, Kantçı görev ahlakının bir gereği olarak her şeyden üstün tutardı. Bu anlayışla kendisini tükettiğine ve hatta hayatını bile riske attığına en yakın tanıklardan biriyim. DAMA'da çalışırken incelememiz gereken bir maden ocağına ulaşmak üzere yola çıktığımızda, dik yamaçlı bir tepenin zirvesine yakın bir noktadan geçen toprak yolun yarısının heyelan nedeniyle yıkıldığını gördük. Yolun yalnızca araba tekerleği genişliğinde bir kısmı kalmıştı. Gideceğimiz yer, yürüyerek ulaşamayacak kadar uzaktaydı. Ben geri dönmeyi ve durumu rapor etmeyi önerdim, ancak Dr. Engin'i buna ikna edemedim. Yolun kalan dar kısmından geçmeye çalışırken, arabanın arka tekerleği çukura düştü ve araç uçuruma doğru yan yattı. Neyse ki yol kenarındaki bir ağaca yaslanarak uçuruma yuvarlanmaktan kurtulduk. Daha sonra Fethiye'de tanıdığımız bir madenciye telefonla ulaşip yardım istedik ve arabayı bir kepçe yardımıyla yerinden çıkarabildik. Eğer bu olay yaşanmadan önce geri dönmüş olsaydık, Tandoğan Bey eminim buna çok üzülürdü.

Dr. Tandoğan Engin soylu bir insan olarak yaşadı, "lekesiz lekesizi" bir ad bıraktı. Ailesine ve meslek camiamıza başsağlığı diliyorum. Tüm öğrencileri adına ona sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Hakkını helal etsin... Bizim onda hakkımız yok. Mekânı cennet olsun.

Yusuf Ziya Özkan

Jeoloji Müh.

Aramızdan ayrılan, yaşamını Jeoloji bilimine ve Jeoloji mesleğine adanmış meslek büyüğümüz Tandoğan Engin'i kaybettik. Rahmetler diliyorum.

Yakınlarına sabırlar diliyorum.

Yakınlarının ve Jeoloji mesleğinden arkadaşlarımızın başı sağolsun.

Benim için Tandoğan abi ortaokul- lise çağlarımdan JEOLOG'uydu. İngiltere'de Jeoloji eğitimi alan ve ilk olarak JEOLOG kavramını kişiliğinde tanıdığım bir büyüğüm oldu.

MTA yıllarımdan TANDOĞAN ENGİN'i benim için yanında çıraklık yapmaya değer bir efsane JEOLOG BÜYÜĞÜM olarak kaldı. Bu çıraklık fırsatını yakalayanlar şanslı arkadaşlar oldular.

TANDOĞAN ABİMDEN KALANLAR:

Yaşamını Jeoloji mesleğine adanmış bir büyük JEOLOG olarak, Cumhuriyet dönemi eğitiminin bir insanı olarak hafızamda kalıcı iz bırakanlardan oldu.

Enver Altınlı hocamızdan miras kalan "JEOLOG MESLEĞİ AHLAK YASASINI" meslek hayatının ANAYASASI olarak hayata geçiren ve bu anlamda ça-

lışma disipliniyle, meslek ahlâkıyla ÖRNEK İNSAN, "EFSANE JEOLOG" olarak sadece benim hafızamda değil, tüm meslek arkadaşlarımızın hafızasında da hep bu anılarla anılacaktır.

Anıları önünde saygıyla eğiliyorum.

Rahmetler diliyorum.

İSMAİL HAKKI KILIÇ

